

Fińskie doświadczenia

Jak w Finlandii rozwiązano problem dobudowy dźwigów do istniejących budynków? Dlaczego jest tak duża potrzeba podnoszenia standardu budownictwa? Jakie korzyści płyną z takiego rozwiązania? Z jakimi problemami się spotkano? Na te i inne pytania odpowiadał jeden z czołowych fińskich architektów – Perti Laine. Konferencja odbyła się 29 lutego w Warszawie, a zorganizowało ją Polskie Stowarzyszenie Producentów Dźwigów.

Dlaczego

Dużym problemem, z jakim boryka się Finlandia, jest przejście na emeryturę osób urodzonych zaraz po II wojnie światowej. Ludzie ci, pochodzący z wyżu demograficznego, chcą nadal mieszkać w domach i mieszkaniach, w których spędzili całe życie, jednak brak wind w tych budynkach jest dla nich bardzo dużym utrudnieniem. Przeprowadzono badania i stwierdzono, że jeśli do już istniejących budynków dobuduje się windy, to 90 proc. osób po 75. roku życia jeszcze przez 4-7 lat będzie mogło samodzielnie funkcjonować.

Korzystanie z klatek schodowych to dla starszych osób ryzyko wypadku. W Finlandii jest ok. 5 mln ludzi. Ze statystyk wynika, że co roku zdarza się ok. 90 śmiertelnych wypadków na schodach na skutek zasłabnięcia, nadmiernego wysiłku lub upadku ze schodów. Do tego należy dodać rocznie ok. 2500 wypadków, w których ofiary doznały poważnego uszczerbku na zdrowiu. Liczby te pozwalają odpo-

wiedzieć na pytanie, jak ważna jest instalacja wind w już istniejących budynkach. Finowie uważają też, że jeżeli teraz zadbać o starszych i zacząć dobudowywać windy, to za 15-20 lat, gdy sami będą już na emeryturze, też będą z nich korzystać.

Jak

W 1996 roku państwo przygotowało projekt podniesienia standardu starego budownictwa. Projekt objął wszystkie czteropiętrowe budynki i polegał na dobudowaniu do nich wind. W tym samym roku zaczęły obowiązywać nowe normy, mówiące o konieczności instalacji windy w budynkach mających od trzech pięter (poprzednio było to pięć pięter).

Dobudowanie windy do już istniejącego budynku jest kosztowną i długotrwałą inwestycją, jednak dźwig będzie używany kilkanaście lat, więc koszt inwestycji rozliczany jest na cały okres inwestycji. W ramach programu

państwo dofinansowuje 50 proc. inwestycji, dodatkowo 5-15 proc. dokłada także miasto, więc rzeczywisty koszt inwestora to tylko ok. jednej trzeciej całości.

Korzyści

Pierwszą korzyścią jest oczywiście ułatwienie funkcjonowania osobom starszym, jednak okazało się, że mieszkania z windami chętniej wybierają też rodziny z małymi dziećmi.

Zauważono też, że po zamontowaniu windy wartość nieruchomości wzrasta o ok. 20 proc. Stary budynek po remoncie staje się bardziej atrakcyjny i nowoczesny.

Oszczędności

Dużo mówi się też o oszczędnościach. Badania pokazały, że skoro osoby starsze mogą samodzielnie żyć o 4-7 lat dłużej, to wiąże się to z oszczędnościami w szpitalach, domach opieki. Zrobiono kalkulacje i okazało się, że pobyt w szpitalu to koszt 200-300 euro na dobę, w domu opieki 100 euro na dobę, zaś w domu starców - 60 euro na dobę. Koszty te pokrywa państwo lub gmina. Udokumentowano więc, że nawet jeśli państwo dopłaci 50 proc., a gmina 15 proc. do inwestycji, to i tak opłaca się dobudować windę – w gruncie rzeczy budżet zaoszczędzi.

Różne rozwiązania

Finowie znaleźli rozwiązanie do każdego typu budynku. Często na pierwszy rzut oka wydaje się niemożliwe dobudowanie windy, jednak w rzeczywistości zawsze da się to zrobić.

W 50 proc. przypadków dźwig wbudowywany jest w środku klatki schodowej. 30 proc. inwestycji to szyby dobudowywane na fasadzie budynku, zaś w 20 proc. przypadków szyb windy powstaje w miejscu klatki schodowej, a schody dobudowują się z boku. Często zdarzają się problemy z zaburzeniem istniejącej architektury, jednak argument podniesienia standardu budynku zawsze wygrywa.

Perti Laine dzielił się fińskimi doświadczeniami z uczestnikami konferencji

Plany realizacji

W całej Finlandii jest ok. 45 tys. klatek schodowych bez wind. Po wprowadzeniu w życie programu najtrudniej było zrealizować projekt pilotażowy, przekonać ludzi, że rzeczywiście można to zrobić. Dlatego w 1997 roku zainstalowano tylko 30 wind, w 2003 roku - 150, w 2007 - już 350 wind. Po 10 latach projekt wreszcie znalazł uznanie wspólnot mieszkaniowych i według planów w 2017 roku powinno się dobudowywać już 1000-1200 dźwigów rocznie.

Wymagania i normy

W Finlandii obowiązują podobne przepisy budowlane jak w Polsce, schody muszą mieć min. 120 cm szerokości, jeżeli jest winda - to 90 cm, przy czym dźwig musi być tak zaprojektowany, by mogło z niego korzystać pogotowie z noszami. Jednak w praktyce zdarzają się sytuacje, że klatka schodowa ma tylko 75 cm szerokości. W takich sytuacjach gmina lub inwestor ściśle współpracują ze strażą pożarną i innymi instytucjami, które są obowiązane pomagać w realizacji programu.

Dla Finów ważny jest też aspekt energooszczędny. Zamontowany dźwig musi być tak skalkulowany, żeby nie podnosić dotychczasowych kosztów energii w budynku.

Modele firmy KONE

Firma KONE proponuje cztery modele rozwiązania instalacji windy w już istniejącym budynku. Najbardziej popularna jest instalacja windy na zewnątrz budynku w betonowym szybie oraz montaż gotowych elementów jeden na drugim wewnątrz klatki schodowej. Niezależnie od wybranego rozwiązania najważniejsze jest zawsze przygotowanie samej konstrukcji i przeliczenie obciążeń. Należy też pamiętać, że minimalna szerokość drzwi to 80 cm.

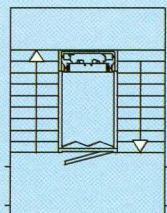

Polskie realia

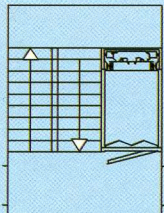
W Polsce nikt nie prowadzi podobnych badań i statystyk. Możemy się tylko domyślać, że problem jest podobny, a nawet dużo większy. Jednak nikt sobie nie zdaje z niego sprawy, a samo państwo nawet go nie dostrzega. Uczestnicy konferencji odbyli bardzo ożywioną dyskusję na

temat możliwości praktycznego zastosowania fińskich doświadczeń w Polsce i naszych rygorystycznych przepisów i norm przeciwpożarowych. Podsumowując stwierdzono, że sam pomysł jest godny uwagi, jednak obecnie zupełnie nierealny w Polsce.

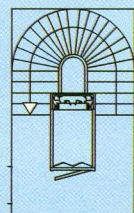
Anna Olszewska

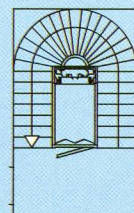
W środku klatki schodowej ze zwężeniem schodów

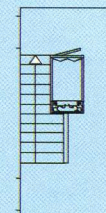
Obok wąskich schodów

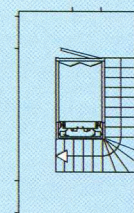
Częściowo w środku schodów

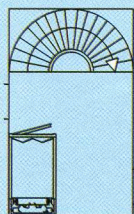
W środku spiralnych schodów

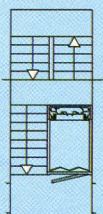
Obok pojedynczych schodów

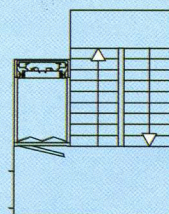
W środku schodów w kształcie „L”

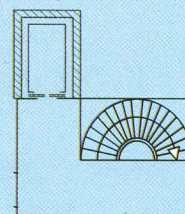
Obok wejścia do klatki schodowej

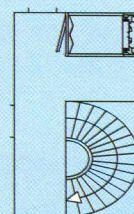
Winda w miejscu dawnych schodów, a te dobudowane na zewnątrz budynku

W pionie mieszkań

Winda dobudowana na zewnątrz budynku

Obok wejścia do klatki schodowej